

"Anlamak, Ben'in Sen'de yeniden bulunmasıdır."
Wilhelm Dilthey: Yorumbilimin Oluşumu (1900)

19 Kasım 1833'de Biebrich'de (Wiesbaden civarı / Almanya) Nassaulu bir saray vaizinin oğlu olarak doğdu.

- 1852'den itibaren önce Heidelberg'de, sonra Berlin'de teoloji okudu. Kısa süre sonra teoloji öğreniminden felsefe, tarih ve eskiçağ bilimlerine geçti. Öğretmenleri arasında Kuno Fischer, Leopold von Ranke ve Friedrich Adolf Trendelenburg vardı.

- 1856'da Wiesbaden'de Teoloji Olgunluk İmtihanı'nı, Berlin'de Filoloji Devlet İmtihanı'nı kazandı.

- Berlin'deki Joachimsthalsche Gymnasium'da iki yıl öğretmenlik yaptıktan sonra bir süre serbest yazar olarak çalıştı.

- 1864'de Berlin'de doktorasını yaptı (*De principiis ethices Schleiermacheri*), ardından doçent oldu.

- 1866'da ordinaryüs olarak Basel'e çağrıldı. Ardından Kiel (1868) ve Breslau'da (1871) profesör olarak görev yaptı.

- 1882-1905 arasında Hermann Lotze'nin ardılı olarak Berlin'de kadrolu profesör olarak çalıştı.

- 1 Ekim 1911'de Seis'de (Bozen civarı / İtalya) öldü.

Eserlerinden Seçmeler

- Die Typen der Weltanschauung und ihre Ausbildung in den metaphysischen Systemen, 1911
- Der Aufbau der geschichtlichen Welt in den Geisteswissenschaften, 1910
- Das Wesen der Philosophie, 1907
- Das Erlebnis und die Dichtung: Lessing, Goethe, Novalis, Hölderlin, 1906
- Die Jugendgeschichte Hegels, 1905
- Ideen über eine beschreibende und zergliedernde Psychologie, 1894
- Über die Möglichkeit einer allgemein gültigen Pädagogik, 1888
- Einleitung in die Geisteswissenschaften. Versuch einer Grundlegung für das Studium der Gesellschaft und der Geschichte, 1883
- Leben Schleiermachers I, 1870 (*Teil II wird 1966 aus dem Nachlaß herausgegeben*)

Etkisi

Dilthey'e Schleiermacher'in yorumbilimi kılavuzluk etmiştir. Dilthey buradan yola çıkarak doğa bilimlerinden kesin olarak ayırmak istediği bir bilim dalı olan tinsel bilimler için metodolojik bir temel oluşturmuştur. Tinsel bilimlerle önce tarih bilimleri kastedilir, zira tarih bilimleri doğa olaylarını değil, tarihi görüngüleri ele almaktadır. Dilthey'e göre, bunlar kendine özgüdürler ve doğabilimsel yöntemin araçlarıyla kavranamazlar. İnsan deneyimi ve eylemiyle ortaya çıktıklarından doğayla ilgili konular gibi "açıklanamaz", "yorumbilimsel" olarak, yani hissetme ve kavrama yoluyla anlaşılırlar. Zaten tarih çok esnek bir kavramdır ve hem olaylar arasındaki önemli bağlantılarla hem de tek tek yaşamlarla ilintilendirilebilir. Tarih, kesin ifadesiyle "insan tarafından yaşanan yaşamın", yani insanın kendini tinsel-kültürel bir varlık olarak ifade ettiği yaşamın öyküsüdür. Böylece Dilthey felsefeyi "yaşam felsefesi" olarak yaşama ve yaşamın anlam yüklü suretlerine taşımaktadır.

"Tinsel bilimler"in doğa bilimleri karşısındaki saygınlık mücadelesi Dilthey ile başlamıştır. Tinsel bilimler, dünyanın, doğa bilimlerin söz sahibi olmadığı bir alanının, yani anlam yüklü yaşamın alanının bilimsel olarak kabul görmesini talep eder. Fakat "tinsel bilimler" kavramı, sözcüğün barındırdığı "tin" nedeniyle dünyada büyük bir memnuniyetle karşılanmamıştır. Anlam yüklü yaşamın yorumbilimiyle çeşitli dallarda, Heidegger'in varoluş felsefesinde ve Gadamer'in felsefi yorumbiliminde de karşılaşırız. Dilthey'in yaşam felsefesi Georg Simmel'in geç dönem eserlerinde yeniden canlanmış, İspanyol kültür filozofu **Ortega y Gasset**'ye esin kaynağı olmuştur. "Tin" in ve tinsel bilimlerin içinde bulunduğu krize rağmen, "tinsel bilimler", gerek Almandada gerekse de bir bilim türü olmasıyla ilgili tartışmada bugüne dek varlığını korumuştur.